

HOMILIE NACHTMIS 2010

Miljoenen mensen over heel de wereld trekken vannacht door de duisternis naar kathedralen, kerken en kapelletjes om er de geboorte van het kerstkind te vieren. Mensen van allerlei soort. Hoogkerkelijk en gelegenheidschristenen. Maar ondanks deze verscheidenheid bezoeken ze vannacht allen de kribbe en zingen zij met het koor: "Stille Nacht, heilige Nacht." Kerstmis doet iets met mensen. Kerstmis doet ons even verlangen naar hoe het ook zou kunnen zijn in deze wereld: Het doet ons verlangen naar een andere wereld, waar mensen elkaar niet langer als tegenstanders of concurrenten beschouwen, maar in vrede met elkaar omgaan zoals de panter en het geitje die zich, volgens de profeet, eens niet meer verscheuren maar vredig naast elkaar zullen liggen.

Men spreekt van de romantiek van dit hoogfeest. Maar is kerstmis wel zo romantisch? In veel families worden ruim van te voren afspraken gemaakt: Bij wie vieren we kerstmis dit jaar? Heerlijk, heel de familie bij elkaar: Gezellig. Maar juist daarom zien velen als berg tegen deze dagen op. Omdat wat ooit een familie was, na een scheiding uit elkaar is gevallen: En hoe doe je dat dan, met die één en met die ander? En waar zijn de kinderen? Of is iemand in de familie nog maar pas is overleden: En als men dan samen is, doet die ene lege plek zo'n pijn. En ineens is heel het kerstfeest zijn romantiek kwijtgeraakt.

Wij geven vanavond uitdrukking aan dat verlangen naar een geluk, dat eigenlijk buiten het bereik voor ons mensen is, want het lukt ons niet om op eigen kracht die nieuwe wereld te verwezenlijken, ondanks onze goede wil. Wij vallen altijd weer terug in het oude gedrag van jalousie, van eigenwaan en hebzucht. Misschien houden wij het kerstkind klein en teder en onmondig. Wij denken het liefst niet aan die latere Jezus van Nazareth die ons aanspreekt op ons gedrag. In zijn bergrede wijst Hij ons de weg naar dat geluk, naar die vrede, naar die nieuwe wereld. Die kan inderdaad werkelijkheid worden, maar niet zonder ons. Daartoe moeten ook wijzelf veranderen en een nieuw oriëntatiepunt in ons leven kiezen. Niet meer het eigen ik, maar God en de naaste in geloof en liefde. Wij willen zo graag die kerstboom optuigen met prachtige kerstballen en betoverend engelenhaar, maar het blijft een afgezaagde boom, en als wij niet uitkijken ook een afgezaagd kerstverhaal en afgezaagde kerst- en nieuwjaarswensen.

Jezus wordt geboren en God wordt mens op het ogenblik, dat de machtigste man op aarde, de Romeinse keizer wel eens wil weten, hoe machtig dat hij is. Daarom laat hij een volkstelling houden. Voor hem tellen mensen niet meer mee. Ze zijn een nummer geworden. Hun bezittingen, waarover hij belasting kan heffen, vindt de keizer veel interessanter. En zo moesten ook Jozef en de hoogzwangere Maria vanuit Nazareth naar Betlehem om zich te laten inschrijven. Voor hen was geen plaats in een eenvoudige herberg. Zo is Jezus geboren in een tochtige stal. Het is geen succesverhaal. Eerder een verhaal van droefenis, dat zich nog steeds op zovele plaatsen in deze wereld herhaalt. Wij denken aan de vluchtelingen in Afrika, de daklozen van Haïti, de mensen die in Pakistan door de aanhoudende regen haven en goed en hun onderdak kwijt waren. Wij denken aan de moeders, die wanhopig bescherming en beschutting voor hun kinderen zoeken.

En toch zingen we vannacht weer opnieuw: "Midden in de winternacht ging de hemel open", want toen is God mens geworden in dit kwetsbare kind. Terwijl mensen zich God enkel majesteitelijk voorstellen, God in den Hoge, komt de God van de bijbel tastbaar naar ons toe. God heeft het niet nodig om zich op afstand te houden. God is geen eigengereide godheid, die allereerst voor zichzelf genoegdoening opeist, nee God is met de mensen begaan: God is een God van en voor mensen, want Hij heeft ze zelfs naar zijn eigen evenbeeld geschapen. God zoekt persoonlijk deze mens op, die de weg door het leven is kwijtgeraakt.

Beide lezingen leren ons vannacht: dat als duistere wolken zich over deze aarde of in je eigen leven samenvakken, dat er altijd een uitweg is. God is ook vandaag de dag werkzaam in onze wereld, in mijn en uw leven. Het tastbare teken is de geboorte van een menskind, aan wie bijzondere titels worden gegeven: Wonderbare Raadsman, Goddelijke Held, Vredesvorst!

Zo brengt God vannacht weer een bezoek aan de wereld. Geen bliksembezoek. God heeft ons na Betlehem niet meer verlaten. Hij laat ons niet alleen, niet in leven, noch in het uur van onze dood. Hij zal de mens trouw blijven, zelfs tot in zijn lijdensuur. God trekt met ons mee naar elke menselijk Golgotha om ons ook te laten delen in zijn verrijzenis.

Aan deze nabijheid Gods mogen wij ons vasthouden. Die nabijheid betekent drede en vreugde. Ik wens u een zalig kerstfeest.

HOMILIE EERSTE KERSTDAG 2010

Wij bevinden ons in de vroege ochtend van eerste kerstdag. Diverse personen zullen vandaag hun kerstboodschap uitspreken. Paus Benedictus zal te Rome de zegen 'Urbi en Orbi – voor stad en wereld' geven. Ook koningin Beatrix zal ingaan op de betekenis van kerstmis en ons haar goede wensen doe toekomen. Na de nachtmis zijn wij hier wederom bij elkaar om de grote gebeurtenis van kerstmis te vieren. Het koor heeft deze viering geopend met de blijde zang "Puer natus est nobis et Filius datus est nobis – Een kind is ons geboren, een Zoon is ons geschonken". Zo staan wij bij de kribbe en zien naar Maria en Jozef, die geconcentreerd naar het kerstkind kijken. Wij zien hoe van alle kanten de herders met hun schapen naar de stal komen. De herders zullen eenvoudige ongeletterde mensen geweest zijn. Zij leefden in het open veld, met de natuur verbonden. Het evangelie vertelt, hoe aan de herders een engel verschenen is, die hen opmerkzaam gemaakt heeft op de bijzondere gebeurtenis te Betlehem. Een goddelijk gebeuren veronderstelt ook een goddelijke omlijsting. Er gebeuren dingen, waarvoor wij geen woorden hebben om ze te omschrijven. De overlevering heeft kerstmis als een engelengebeuren aan ons doorgegeven. Maar engelen kunnen verschillende gedaanten aannemen. In elk geval zijn het 'angeloi' in grieks, boden, gezanten, boodschappers namens God. Zij zijn er om de Kerstboodschap te verkondigen. Dit kind is een kind van vrede: "Eer aan God in den Hoge en vrede op aarde aan alle mensen van goede wil." De engelen zijn er om uitleg te geven bij dit bijzondere gebeuren. Menselijke woorden schieten hiervoor te kort. Zodra de engelen weer van hen weggegaan waren naar de hemel, zeiden de herders tot elkaar: "Komt, laten we naar Betlehem gaan om te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons heeft bekend gemaakt."

De herders zijn eenvoudige mensen geweest, maar deze eenvoudige mensen zijn gelovige mensen. Zij leven in de schepping en zij aanbidden de Schepper om de schoonheid van de schepping. Maar zij zien ook uit naar de vervulling van de heilige woorden van oude profeten, die hen over de Messias vertelden, die in Betlehem geboren zal worden. Misschien zijn deze beloften bij hen door het lange wachten ietwat in vergetelheid geraakt. Of misschien houdt de belofte van de profeet hen bezig, want vreemde overheersers hebben zich van het heilige land meester gemaakt, Romeinen, een ver en vreemd volk. Waar geleerde mensen maar blijven twijfelen, daar schenken deze herders geloof aan de woorden van de engelen. Het blijft hen door het hoofd spelen: "Eer aan God in den Hoge. Vrede op aarde aan alle mensen van goede wil." Vandaar dat de herder, zodra de engelen weer van hen weggegaan waren, tot elkaar zeiden: "Komt, laten we naar Betlehem gaan om te zien wat er gebeurd is en wat de Heer ons heeft bekend gemaakt."

Zo komen de herders bij de stal en vertellen wat hen overkomen is: Over die bijzondere boodschap uit de hemel van Eer aan God en Vrede aan de mensen van goede wil. Het maakt indruk, want allen die het hoorden stonden verwonderd over hetgeen de herders hun verhaalden. Zij brengen het kindje hun hulde.

Maar // Maria heeft in ons kerstverhaal een bijzondere plaats. Meer dan wie ook kent zij de betekenis van de gebeurtenissen. Zij herinnert weer zich de ontmoeting met de engel Gabriel, die haar te Nazareth bezocht en haar vroeg om moeder van Gods Zoon te worden. Maria weet, dat haar kindje de beloofde en lang verwachte Messias is. Daarom wordt er verteld, hoe Maria al deze woorden in haar hart bewaart en ze bij zichzelf overweegt.

Deze gedachte nodigt ons uit tot een vergelijking: Kerstmis is meer dan een gewoon feest. Onze ziel viert Kerstmis. Onze diepste overtuiging viert kerstmis. Wij overschrijden de uiterlijke tekenen, hoezeer die bij het feest horen om ons te helpen het feest te begrijpen. Wij danken God om zijn nabijheid. Alleen dan kunnen we Kerstmis gaan vieren in de familiekring als het onze diepste overtuiging is, dat in het kerstkind God mens geworden is en ook nu om woning vraagt in onze wereld. Amen.

TWEEDE KERSTDAG: HOMILIE FEEST H. FAMILIE 2010

Vandaag, op het feest van de heilige familie, denken wij aan het gezin, dat ontstond op het ogenblik, dat Jezus geboren werd. Voor iedere mens is het gezin waarin hij/zij geboren is een kostbare plek. Wie in een goed gezin geboren is, kan daar zijn hele verdere leven op teren. Het feest van de heilige familie biedt de gelegenheid om eens stil te staan bij het gezin van vandaag. Daar is veel over te zeggen. De trouw tussen man en vrouw is ook door gelovigen altijd als een dierbaar goed gezien en het uiteen gaan van echtgenoten is altijd als een grote pijn ervaren. Wie ooit van dichtbij heeft meegemaakt dat het huwelijksideaal van twee mensen strandde, die heeft ook gezien dat het soms niet anders kan en soms ook dat het anders had gekund. Helaas is het soms onvermijdelijk, vooral als alles is geprobeerd om de relatie opnieuw op de rails te krijgen.

In elk geval moeten wij voorzichtig zijn met ons oordeel. Jonge mensen zijn kinderen van hun tijd, waarin de mogelijkheid van scheiding eerder overwogen wordt dan vroeger het geval was. Maar daarom is de trouw niet minder een heilig ideaal! Wie

geen idealen heeft, gaat oppervlakkig leven en kiest steeds voor de gemakkelijkste oplossing.

Voor onze katholieke geloof is het huwelijk een sacrament, dwz een teken waarin iets van God zichtbaar wordt: in de liefde van man en vrouw wordt ook iets van Gods liefde zichtbaar. God daagt os uit om iets van zijn liefde en trouw aan elkaar te schenken.

Maar wat is daarvan over bij een scheiding: er is nog veel over, dat heilig is, bijvoorbeeld de kinderen. De trouw die de ouders elkaar beloofd hebben, impliceert altijd nog een ernstige inspanning om de kinderen te sparen. De moeder moet haar kinderen niet de vader afnemen. De vader moet de moeder niet van haar kinderen beroven. Niet fysiek en niet geestelijk. Ze moeten elkaar niet zwart maken. Ze moeten hun strijd en pijn niet in de harten van de kinderen leggen. De kinderen moeten de ruimte krijgen om loyaal te zijn tegenover pappa èn mamma.

Dat is geen geringe opgave, ik weet het. Vooral niet, als een van de ouders zich ernstig verraden en bedrogen voelt. Een scheiding kan een kwalijk licht laat vallen over het hele verleden; een scheiding kan dieper in de ziel snijden dan een overlijden. Sterven ontnemt je toekomst. Een scheiding ontnemt je niet alleen de toekomst, maar soms ook het verleden. Na een overlijden blijft en de dankbare herinnering en de verbondenheid zelfs over de dood heen.

Het mag eens gezegd worden, dat van ouders verwacht mag worden, dat zij omwille van de kinderen een uiterste inspanning te leveren om hun gedane belofte van trouw gestand te doen. Kinderen verliezen zoveel bij een scheiding. Zij zijn toch al zo getroffen; nu moeten ze niet ook nog een opa verliezen of een oma of de andere ouder.

Laten we vandaag bidden om zegen over alle gehuwden, dat ze niet op elkaar raken uitgekeken. Dat ze steeds iets nieuw mogen ontdekken in elkaar, dat ze hun band met zorg onderhouden. Dat ze tijd maken voor elkaar en af en toe alle drukte opzij zetten. Dat ze zich de liefste die ze voor elkaar voelen, niet laten afnemen, maar dat ze elke dag of elke week en ook elk jaar tijd vrijmaken om elkaar aandacht te geven.

Laten we bidden voor wie hun trouwbelofte niet konden waarmaken, dat ze nieuwe kansen krijgen, dat ze de pijn te boven komen, dat ze niet in bitterheid verder gaan.

Laten we bidden voor hun kinderen bovenal, dat ze zich welkom en gewaardeerd mogen voelen bij hun vader en bij hun moeder, dat ze zich geëerd en bemind mogen weten door moeder en vader en dat zij niet bij elke stap en elk woord de spanning van ruzie en achterdocht ervaren.

Mensen zijn niet volmaakt, maar er is altijd iets dat heilig is in onze liefde en vriendschap. Amen.